



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,  
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis  
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,  
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque  
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

**Castro Palao, Fernando de**

**Lugduni, 1669**

XXVII. Explicantur excommunicationes reseruatæ, contentæ in libris  
Extrauagantium.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

quenter dum sacrificium Missæ peragitur. Præterea excommunicatus, aut interdictus vitandus esse debet post Concilium Constantiense Ecclesiæ item ex quibus exire nolunt Ecclesiastico suppositæ esse debent interdictio, vt hæc omnia probata reliquimus; aliâs hæc censura locum non habet.

- 34 Denique in omnibus his actionibus præsumptio requiritur, ubi, præsumperint. Vnde quælibet ignorantia siue legis, siue censuræ modò affectata non sit, exulat ab hac censura incurrendavt notat Caiet. Nauarr. Sayr. Suar. Bonac. & alij loc. allg.

## PUNCTVM XXVII.

Explicantur excommunicationes reseruatæ contentæ in libris Extravagantium.

- 1 Explicatur excommunicatio aduersus rebelles statutis, in sacrosanctam Ecclesiâ Tolosana.
- 2 Expenditur excommunicatio aduersus exenterantes corpus defuncti.
- 3 Comprehendit eum qui prædictas actiones in terris fidelium exerceat.
- 4 Item qui has actiones præstaret, vt corpus mortuum alibi tumulandum deferret.
- 5 Corpus defuncti sic inhumane tractatum carere debet Ecclesiastica sepultura.
- 6 Declaratur excommunicatio aduersus Religiosos Ordinum Mendicantium, transgressos sine speciali licentia sedis Apostolicæ ad Religionem S. Benedicti.
- 7 Non procedit hæc Constitutio in transitu ad Carthusiam.
- 8 Neque speciale licentia Sedis Apostolicæ, & qualis debet esse.
- 9 Item si fuit à Religione exclusus, neque admissus, etsi signa contritionis præstiterit.
- 10 Declaratur excommunicatio aduersus Religiosos, qui ad partes ultramarinas ubi non admittuntur fideles, se conferunt, absque licentia suorum superiorum.
- 11 Expenditur excommunicatio aduersus violantes constitutionem Sixti IV. de conceptione Beatae Virginis.
- 12 Quid statuerit Conc. Trident. Pius V. Paul. V. & Greg. XV. de hac re?
- 13 Explicatur excommunicatio aduersus eos qui ob ingressum Religionis aliquid dant, vel recipiunt.
- 14 Declaratur specialiter actio ob quam hæc excommunicatio incurritur.
- 15 Expenditur excommunicatio aduersus simoniam committentes.
- 16 Declaratur excommunicatio aduersus eos, qui prætextu facultatum à Pontifice concessarum, tentant à casibus reseruatæ absolui.
- 17 Declaratur excommunicatio aduersus dantes, vel recipientes aliquid pro obtinenda aliqua gratia, vel iustitia apud Sedem Apostolicam.
- 18 Promisso animo non se obligandi huic excommunicationi subijciuntur.
- 19 Explicatur, an promisso gratitudinis futura subijciatur huic excommunicationi.
- 20 Debet acceptari promissio, vt huic excommunicationi sit locus.
- 21 Cuius rei datio, seu promissio huic excommunicationem inducit?
- 22 Quid nomine gratiæ, vel iustitiæ in hac excommunicatione intelligatur?
- 23 Pro auferenda, vel differenda alterius iustitiæ aliquid iudici largiri, communis sententia defendit sub hac excommunicatione comprehendit.
- 24 Etsi prædicta sententia consulenda sit, contraria non videtur improbabili.
- 25 Non est opus obtineri gratiam, vel iustitiam.
- 26 Gratia, vel iustitia debet esse à Sede Apostolica.
- 27 Nomine Sedis Apostolicæ Pontifex quatenus iurisdictionem spirituum exercet, intelligitur.
- 28 Huic excommunicationi subijciuntur casus gratiæ, seu iustitiæ si obtenta.
- 29 Non reuelantes intra triduum subijciuntur huic excommunicationi.
- 30 Existentes tantum in Romana curia hoc præcepto denuntiationis ligantur.
- 31 Explicatur actio, quas Gregor. XIII. suprad. Extravag. addidit.
- 32 Explicatur excommunicatio aduersus vulnerantes Rectores, seu officiales Marchianensium.
- 33 Expenditur excommunicatio aduersus Episcopos, aliisque

Prælatos, qui venientes ad Romanam curiam causa negociorum beneficiorum priuatis.

Prima excommunicatio habetur in Extravag. Saluator, de Præbendis ubi Ioann. XXI. fert excommunicationem, suspensionem, & interdictum aduersus rebelles constitutionibus à se factis circa Ecclesiam; & Episcopum Tholosanum. Cui nihil speciale animaduertendum occurrit, cum textus sit satis apertus. Præterquam quod materia est specialis, & non omnibus communis.

Secunda excommunicatio & Pontifici reseruatæ in Extravag. de sepultura de Sepulturis, ubi Bonifac. VIII. excommunicat omnes fideles, qui corpus defuncti cuiuscunque conditionis sit truculenter exenterant, ac illud membratim, vel in frustra immaniter concidentes, ea subsequenter aquis immersa exponunt iugibus decoquenda; tandem ab ossibus regamento carnis excuso, eadem ad partes alias mitunt, seu deturunt tumulanda.

Hæc excommunicatio comprehendit eum tantum qui in terris fidelium has actiones circa defunctorum corpora sibi mortua exerceret, vt ostendunt verba Textus: In civitatibus, terris seu locis in quibus Catholica fidei cultus viget, diem de cetero claudet extremum. Quapropter si defunctus esset in locis, ubi non viget Catholica fides, ibique prædictæ actiones exercerentur, vt in sacrum locum deferri possit corpus tumulandum, locus non esset huic censuræ, vt ex omnium sententia notat Sayrus lib. 3. cap. 30. num. 1. Barboza allegat. 30. numero 103. Tolet. lib. 1. cap. 36. num. 6. Corpora item fidelium debent esse, non infidelium; vt colligitur ex illis verbis: si quisquam ex eis scilicet fidelibus, de quibus proximè mentionem fecerat, vt benè notauit Bonacina rom. 3. disp. 2. quæst. 4. num. 6.

Secundò comprehendit tantum eum qui has actiones præstaret, vt corpus mortuum alibi tumulandum deferret, non verò qui ex odio, aut vindicta vel ad maleficium, aut superstitionem, vel causa anathomæ hæc præstaret: vt tradit Caietan. verbo excommunicatio, capite 70. Bonac. disp. 2. quæst. 3. part. 4. numer. 1. Nauarr. capite 27. numero 10. Tolet. dicto capite 36. numero 6. Barboza numero 103. Sayrus numero 2. Adde neque qui corpus defuncti exenterat ne forteat, vt in locum distatam deferat tumulandum, videtur hæc excommunicatio ligari, quia non prælat tam actionem tam vt alibi tumuletur, quam vt absque corruptione, & ferore deferri possit. Sic tradunt Nauarr. Tolet. Sayrus, Bonacina, & Barboza loc. allegat. Quinimò probabile est quod ait Tolet. lib. 1. cap. 36. numero 6. ob solam exenterationem non esse locum huic excommunicationis, sed necessariò debere corpus defuncti immaniter concidit, & que membra decoqui quousque ossa à tegumento carnis exuantur, quia omnes illæ actiones dictione & quæ copulatiua est, exprimentur. Præterquam quòd sola exenteratio absque membrorum concisione & coctione non est actio crudelis, & horrenda, cum passim causæ factoris vitandæ fiat. Neque obest quòd Pontifex excommunicat eum qui aliquid contra huius statuti, & ordinationis tenorem præsumperit attentare, quasi diceret, non est necesse, vt circa corpus defuncti omnes illæ actiones exenterationis, concisionis, & coctionis exercerentur, sed satis est quòd aliqua illarum præstetur, vt excommunicationis locus sit, vt docuerunt Suar. disputat. 2. sect. 5. numero 4. Filliucius tractat. 15 capite 4. quæst. 6. numero 74. Bonacina disputat. 2. de casibus in particul. quæst. 3. punct. 45. numero 4. Non inquam obest, quia illud pronomen aliquod, non refertur ad aliquam actionem ex enumeratis, sed ad totam excommunicationis materiam, siue diuisibilis sit, siue indiuisibilis, subdit Pontifex prædictam clausulam, Qui aliquid contra huius nostri statuti, & ordinationis tenorem præsumperit attentare. Quapropter illa verba præstant hunc sensum: qui semel contra huius nostri instituti, & ordinationis tenorem præsumperit attentare, excommunicatione innotatus sit.

Vltimò subdit Pontifex penam aduersus corpus defunctis vt sic inhumane tractatum careat Ecclesiastica sepultura. Quæ penam est circa corpus defuncti verteretur illius pena, proprie non est, cum incapax sit vitius penæ, & censura, est tamen viuorum pena ob crudelitatem commissam, in cuius punitionem, & satisfactionem prohibetur ne prædictum corpus Ecclesiastici cadant sepulture. Quæ prohibitio post Extravag. ad entranda fideles non attingit quousque delictum declaratum sit, quam declarationem index præstare non debet nisi delicto pleuè probato. Vt ex communi sententia notauit Suar. disp. 2. sect. 5. num. 4. Bonac. disp. 2. quæst. 3. punct. 45. in fine. Adde non esse improbabile quòd indicat Glossa in præsent. verbo sepultura, hæc vltimam penam habere locum, nisi quando defunctus præcedens huiusmodi constitutionem imperauit sic corpus suum inhumane tractari, vt in sepulturam à se electam deferri possit.

6 Tertia excommunicatio habetur in Extrava. de Regularib. quae incipit, *Viam ambitiosa*: ubi Martinus V. vt consecratione Ordinum Mendicantium prosperaret, excommunicat ipso facto quolibet Religiosos Ordinum Mendicantium, qui sine licentia specialis Sedis Apostolicae virtute alicuius indulgentiae, vel indulti ad religionem Sancti Benedicti, Cisterciensis, Camaldulensis, Vallis-vimbrosae, Canonico-regularium Sancti Augustini, vel aliorum Monasticorum Ordinum virantur conuolare (Ordine Carthusianum dumtaxat excepto) ipsi quoque Religiosos recipientes eidem excommunicationi subiicit. Et tandem addit decretum irritans ingressum, admissionem, omnique subsequuta. Ex hac constitutione prohibentur Mendicantes, vniuersi Religiosis ad Monasticam Religionem transire, non vicumque, sed vi alicuius licentiae, vel indulti ante illam constitutionem concessi. Quare si ex alia causa transierint hanc excommunicationem non incurrit, vt aduertit Sanch. lib. 6. in decalog. cap. 7. num. 110. Bonac. t. 3. de censur. disp. 2. quest. 9. pun. 1. m. 4. transitus vero ad aliam Religionem mendicantem ipso non interdicitur ex vi huius constitutionis, neque item non mendicantibus ad mendicantes. Quapropter vt hic transitus interdici non censetur, spectanda sunt priuilegia cuiusvis Religionis, de quibus late diximus tracti 16. de statut. Religio. disputat. 4. punct. 26. per totum, ubi omnes difficultates, quae circa hanc constitutionem occurrunt, explicamus.

7 Haec autem constitutio temperat primò, ne procedat in transitu ad Carthusiam. Hic enim transitus petita à Superiore Religionis licentia, tamen non obteata omnibus Mendicantibus licebat ante priuilegium Carmelitis concessum à Paulo V. die 3. Aprilis anno 1610. quo lib. excommunicatio pena ipso facto incurrenda Carmelitae interdixit huic transitum ad Carthusiam, nisi de licentia obteata suorum Superiorum. Quo priuilegio gaudent omnes aliae Religiones, quae communicandi in priuilegiis facultatem habent, & specialiter illi fruuntur Religio Societatis Iesu, teste Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 110. Bonac. t. 3. disp. 2. q. 9. pun. 2. num. 2. vt aduertunt hanc licentiae concessiónem sibi Praepositi Generalem testem esse.

8 Secundò temperat haec constitutio, ne procedat stante speciali licentia Sedis Apostolicae. Cum enim prohibitio, & excommunicatio ex Sede Apostolica diminet, & licentiae concessio prohibito, & excommunicatio suspenduntur: licentia specialis illa erit; qua transitus ex Mendicantibus ad non Mendicantes fuerit expressus, siue ea concessio facta fuerit alicui Religioso in particulari, siue omnibus Mendicantibus in genere, vt bene aduertit Bonac. disp. 2. q. 1. pun. 1. num. 5. Licentia autem Praelati Religionis insufficientis est, nisi id fuerit in Societate ob priuilegium Pauli III. anno 1549. & Gregorij XIII. anno 172. concessum Praeposito Generali, vt possit quibusvis suis subditis etiam professis, concedere facultatem transire ad quemlibet alium ordinem. Quo priuilegio aliae Religiones non gaudent titulo communicationis, vt expressè à Gregor. XIII. cauetur, & notauit Sanch. lib. 6. in decalog. cap. 7. num. 3. Bonac. disp. 2. quest. 9. punct. 1. numero 6.

9 Tertio temperat aliqui specialiter Bonac. disp. 2. quest. 9. punct. 1. num. 9. ne procedat in expulso absolute, & in perpetuum, vt potest qui à Religione exclusus est, neque illius condemnationem iuuat, quae fuit ratio huic transitum interdicens, discedi hoc verum est, postquam expulsi signa correctionis, & emendationis praestiterint. Nam haec exhibere prius tenetur, vt propria Religio leuare illum reuocare possit. Quod si illis signis ostensis adhuc reditus ad propriam Religionem non permittitur, tunc liberum erit expulso quamlibet Religionem ingredi; quia non est credendum velle Pontificem, vt in laeulo remaneat. Sicuti haec probauit d. tract. 16. disputat. 4. p. 22.

10 Quarta excommunicatio fertur à Ioann. in Extrava. ad nostram, de Regularib. tum aduersus Religiones cuiuscunque Ordinis, qui ad partes vltimarias vbi pauci fideles versantur, se conferunt absque expressa suorum Superiorum licentia, sibi per ipsius litteras patentes concessa. Tum aduersus Superiores licentiam huiusmodi concedentes aliis sui Ordinis fratribus, quam viris litteratis, prouidis, & expertis: intendit enim summus Pontifex peruersionis tum eorum, tum fidelium in illis terris commorantium praecavere.

11 Quinta excommunicatio Pontifici reseruata continetur in Extrava. Graue nimis, de reliquijs, & venerat. Sancto. ubi Sixtus IV. ipso facto profert excommunicat onem primò aduersus eos, qui damnatas à se assertiones veras esse affirmant, scilicet haerem vel peccatum mortale committere, qui credit, aut tenet Beatissimam Virginem fuisse ab originali peccato praeseruatam. Notandum est verbum illud peccatum mortale: nam si tantum affirmare peccatum veniale committi, huic censuræ non esset locus: vt bene notauit Bonac. tom. 3. de censur. in partic. disp. 2. quest. 3. p. 34. numero 2. Ferd. de Castro. Sum. Mor. Part. VI.

Secundò aduersus affirmantes alicuius peccati reatum incurtere, qui Officium Conceptionis celebrant, vel conciones audiunt illorum, qui eam sine peccati macula esse conceptam praedicant. Nota verbum *dicimus peccati reatum*, quod manifestè indicat te hac censura ligari, si assereres peccatum veniale esse officium Conceptionis Beatae Virginis celebrare, vel huiusmodi conciones audire. Neque dixit, si assereres peccatum esse festum Conceptionis celebrare, sed officium, quod distinctum est. Actamen asserens peccatum esse celebrare festum Conceptionis tacitè illius officium condemnat. Neque ab hac excommunicatione immunis es, tamen si praedicta assereres, ore tenus, & non ex animo. Quia Pontifex assertionem quae scandalum generare poterat coercere intendit, cui intentioni parum refert ex animo assertionem procedere. Vt notauit Suar. t. 3. de censur. disp. 2. sect. 3. num. 35. Filliucius tract. 1. c. 4. q. 8. num. 91. Bonac. t. 3. de censur. in partic. disp. 2. q. 9. pun. 34. n. 2. Tertio excommunicat eos qui libros praedictas assertiones continentes pro veris legere, tenere, vel habere postquam de dicta Extrava. noticiam habuerint ausu temerario praesumpserint. Notandum est verbum *pro veris*, nam si ob curiositatem alium, vel finem praedictos libros legeres, vel teneres, existimando falsas esse praeteritas assertiones, non esset locus huic censuræ, vt aduertunt Suar. Filliucius, & Bonac. loc. alleg.

Ex alia parte in fauorem opinionis affirmantis Beatissimam Virginem in peccato conceptam fuisse profert Pontifex excommunicationem aduersus eos qui ausu fuerint asserere tenentes gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato conceptam fuisse, haereticum crimen, vel peccatum incurere mortale. Non fertur excommunicatio aduersus eos qui dicerent peccare audientes conciones in quibus praedicatur Virginem fuisse conceptam cum peccato, neque aduersus eos qui libros legent, vel tenerent pro veris in quibus affirmaretur haereticum, vel peccatum mortale esse asserere Conceptionem Virginis fuisse peccato originali maculatam; quia de his nihil constitutio disponit. Ex quo manifestè liquet plures actiones prohibitas esse in fauorem opinionis negantis Beatam Virginem in peccato conceptam esse, quam in fauorem opinionis id affirmantis.

Hanc constitutionem Conc. Trid. sess. 5. de peccato orig. ad finem, approbauit, & confirmauit. Verum quia postmodum graui scandala orta fuerunt occasione quorundam Concionatorum maximè affirmantium Beatam Virginem fuisse originali peccato infectam; vt his malis Pontifices occurrere vt varias constitutiones ediderunt.

Nam Pius V. in Bulla quae incipit *Super specula*, sub pena suspensionis à Diuina ipso facto incurrenda, & priuatione cuiuscunque gradus, seu dignitatis, vel administrationis, inhabilitaque ad ipsa prohibet in popularibus concionibus, vel vbiunque promiscua virorum, & mulierum multitudo conueniri solet de huius controuersiae alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum autoritate asserendo propriam sententiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipsa questione cuiusvis pietatis, aut necessitatis praetextu vulgari sermone scribere, vel dicere. Hac constitutione prohibet Pius V. de hac questione, an Beata Virgo fuerit originali peccato infecta in popularibus concionibus, vel vbi promiscue viri, & mulieres conueniunt, disputare alterutram controuersiae partem rationibus, & Doctorum autoritate confirmando, & alteram refellendo, seu impugnando. Quare si propriam sententiam confirmes, modò directè non refellas contrariam, vel eam non refellas in popularibus concionibus, seu vbi promiscua virorum, & mulierum multitudo conueniri solet, sed vbi homines docti tantum concurrunt, vt in academijs, & vniuersitatibus contingit, in hanc excommunicationem non incidis. Directè autem censuris oppositam sententiam impugnare, seu refellere; cum rationes, & auctoritates adducis animo eam euertendi, non autem propriam confirmandi.

Paulus vero V. vt dissensionis, iurgia, & scandala orta ex eo quòd in electis concionibus, concionibusque publicis, affirmaretur Beatissimam Virginem conceptam fuisse in peccato originali sedare. Constitutionem edidit 16. Iulij, 1616. & 11. Augusti, 1617. qua sub eisdem penis, ac censuris contentis in Constitutione Pij V. prohibuit ne quis in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, seu alijs quibuscunque actibus publicis asserere audeat Beatissimam Virginem cum originali peccato fuisse conceptam, neque sentiens Beatissimam Virginem immunem à peccato originali existisse aliam opinionem in publicis actibus impugnet, seu de ea aliquo modo agat, aut tractet, videlicet ad illam directè impugnandam, refellendam, & euertendam.

Postmodum Gregor. XV. vt plenè scandalis, discordijs, & dissensionibus, quae ex sermonibus priuatis oriebantur occasione opinionis affirmantis, Beatam Virginem peccato originali infectam fuisse; aliam Constitutionem sub penis, & censuris contentis in Bulla Pij V. & Pauli V. edidit, quam ad

verbum refert Bonac. *disput. 3. de suspens. quest. 6. punct. 4.* quã post confirmationem prædictarum constitutionum prohibet, ne quis in sermonibus, vel scripturis etiam privatis asserat Beatissimam Virginem originali peccato maculatam fuisse; neque de hac opinione aliquo modo agat, aut tractet, videlicet eam laudando, defendendo, rationes in eius fauorem insolutas adducendo, nisi forte ex privilegio speciali sedis Apostolicæ, quale concessum fuit ab eodem Gregor. XV. in Bulla, quæ incipit *Eximij*, edita die 18. Junij anno 1622. Fratibus Ordinis Prædicatorum, ut in privatis colloquiis, seu conferentiis inter se duntaxat, & non inter alios, possint de opinione affirmante Beatam Virginem conceptam fuisse in peccato originali agere, & tractare, & rationibus, & Doctorum autoritate eam partem fulcire. Et præterea prohibet ne alio nomine quàm Conceptionis publicè, vel privatim quis audeat uti in sacrificio, vel officio celebrando. Et delinquentes iudicio Inquisitorum hæreticæ pravitatis subicit.

13 Sexta excommunicatio continetur in *Extravag. sandæ*, quæ est prima de *Simoniacis* adversus eos qui ob ingressum Religionis ex pacto aliquo, & conventionione tacita, vel expressa, ad sui, aliorumve sustentationem, aut ad alium pium usum aliquid dant, vel recipiunt. Quæ constitutio tam de conventibus feminarum, quàm virorum loquitur, ut constat ex illis verbis, tam à *maribus*, quàm à *mulleribus*. Verum est tamen Clementem VII. ut Monialium scrupulos sedaret conventiones permisit de dote tradenda, & recipienda pro congrua, & sufficiente sustentatione, uti referunt Capucin. in *compend. privileg. verbo Monialium* num. 16. & 31. Lessius lib. 2. cap. 2. dub. 33. num. 231. Suar. *disput. 22. sect. 5. num. 13.* Et seqq. Miranda *tract. de monialib. quest. 8. art. 7. conclus. 1.* idèque Antoniu. 3. *part. 24. cap. 67.* & Sylvest. *verbo excommunicatio 7. numero 81. Tolet. lib. 1. summ. cap. 36. num. 7.* referunt hæc Constitutionem non habere locum in paciscentibus super dotibus Monialium.

Igitur ut huic excommunicationi locus sit, pactum, prandia, pecunia, iocalia, aliãve similia dari, & recipi debent non gratis, & sponte oblata, sed pacto aliquo directo, vel indirecto. Deinde recipi debent ob ingressum Religionis, id est propter ipsam ingressum, quasi in illius pretium, ut manifeste indicant illa verba *Textus in eorumdem personarum receptionem*, quasi diceret, pro receptione eorumdem personarum prædicta temporalia conferuntur. Præterquam quòd intendit labem simoniæ ab ingressu Religionis removere: at hæc non contingit, nisi cum temporale pro spirituali commutatur. Sicuti tradunt Sylvest. *verbo simonia*, num. 15. Sotus lib. 9. *de iustit. q. 6. art. 2. ad 4.* Miranda. in *manual. prelat. tract. de monialib. q. 8. art. 7.* Bonac. *1. 3. de censur. in part. disput. 2. q. 3. p. 29. num. 4.*

14 Dixi ob ingressum non quidem imperfectum, & inchoatum, qualis est susceptio habitus, seu novitiatus, sed debet esse ingressus perfectus, & consummatus, qualis est professio, seu vororum emissio veros Religiosos constituens. Nam cum hæc constitutio odiosa sit, & pœnalis, istrictè interpretari debet, ita ut solum de propria, & perfecta receptione in Religionem intelligatur: ut rectè advertit Suar. *tom. 1. de relig. lib. 4. de simonia cap. 56. numero 7.* Filiucius *tractat. 45. de simonia cap. 13. quest. 14.* Reginald. *prax. lib. 23. numero 137.* Bonac. *tom. 3. de censur. disput. 2. q. 3. p. 29. num. 11.*

Ex hac doctrina inferitur te nullum vitium simoniæ committere hac Constitutione puniendum, si pecuniam tribuas, non ut in Religionem recipiatis & professio tibi concedatur, sed in tui, aliorumque sustentationem; quia pecunia in hunc titulum exhibita non commutatur pro re spirituali, sed pro temporali qualis est sustentatio. Neque obest te nullatenus fore in Religionem recipiendum, nisi eam pecuniam in tui sustentationem adduceres, & monasterio concederes; quia inde solum inferitur dationem pecuniæ conditionem esse, sine qua professio non fieret, non tamen esse pretium professionis, sicuti elemosyna concessa Sacerdoti, ut sacrificium Missæ celebret.

Temperant autem dictam doctrinam plures Doctores: S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 3. ad 4. Caietan. *ibi.* & in *sum. cap. 73.* Navarr. *cap. 27. num. 106.* Tolet. *lib. 1. cap. 36. num. 7.* Suar. *disput. 22. sect. 5. à num. 9.* Filiucius *tract. 15. cap. 4. quest. 6. num. 84.* ne procedat, cum Monasterium dives est, cuiusque redditus sufficientes sunt ad sustentandos tum Religiosos ibi commorantes, tum denuò ingredientem; quia eo casu videtur dari, & recipi pecunia pro ingressu, cum non sit necessaria pro Religiosorum sustentatione. Et confirmari potest primò ex privilegio relato Clementis VII. concedentis Monialibus, ut conventiones facere possint de dote recipienda pro congruenti Religiosorum sustentatione; ubi tacitè indicat simoniam esse, si dos ultra congruentem sustentationem exigatur, & recipiatur. Secundò ex *cap. unico, §. sandæ de statu regularium lib. 6.* & ex Trident. *sess. 25. cap. 3. de reformat.* ubi statuitur, ut is tantum numerus Religiosorum tam

virorum, quàm mulierum in quolibet Monasterio constituantur, qui commode ex redditibus Monasterij, & ex conductis elemosynis ali possint significans ex solis redditibus, & elemosynis præsuppositis Religiosos alendos esse, non ex pecunia quam secum afferunt. Item eadem *sess. 25. cap. 16. de reform.* sub anathemate prohibet Conc. Trident. ne ante professionem ex tepe victu, & vestitu novitij, vel novitiæ aliquid ex bonis eius recipiatur.

Hæc tamen limitatio mihi non probatur, sicuti nec Sylvest. *verbo simonia* num. 15. Soco *lib. 9. de iustit. q. 6. art. 2. ad 4.* Ludouico Miranda *manual. prelat. tract. de monialib. quest. 8. art. 7. conclus. 2.* & ex parte Bonac. *1. 3. disput. 2. q. 3. punct. 29. num. 1.* Nam esto monasterium locuples sit, cuiusque redditus, vel consuetæ elemosynæ sufficiant ad Religiosorum ibidem commorantium, & denuò ingredientium sustentationem, atamen non sufficiunt ad congruam sustentationem aliorum plurium si recipiuntur; at quodlibet Monasterium, & quolibet Religio ius habet numerum suorum Religiosorum augendi quantum commode sustentare possit. Ergo potest pecuniam ab ingrediente exigere, & recipere, & si non pro illius sustentatione, bene tamen pro sustentatione aliorum quos recipere intendit. Præterea nulla Religio, Monasteriumve obligatur hunc in partem recipere, illicque ex redditibus habitis alimenta præbere, sed ea alteri recipiendò referuare potest, ergo potest ab ingrediente accipere, & recipere pecuniam eius sustentationi necessariam, ut redditus, Monasterij in aliorum sustentationem infundantur, vel in augmentum diuini cultus. Vide nullatenus assentiri Bonac. *disput. 2. q. 3. punct. 29. num. 6. vers. existim.* assentiri simoniam esse hæc constitutione puniendam si aliquid ultra congruam sustentationem ab ingressu exigatur. Nam inde non inferitur exigi in pretium ingressus, cum exigatur in sustentationem non illius tantum qui denuò ingrediatur, sed aliorum quos Monasterium recipere optat, & in commodiorum præexistens sustentationem, & in diuini cultus augmentum.

Ex his solum est fundamentum oppositum, & confirmatio desumpta ex privilegio Clement. VII. Ad Textum *re cap. unico de statu regular. in 6.* & ex Conc. Trident. *sess. 25. cap. 3.* respondeo per se ibi prohiberi plures Religiosos recipi quàm commode ali possint ex redditibus Monasterij, vel ex conductis elemosynis, non tamen prohiberi receptionem aliorum, qui pro sua, aliorumque sustentatione secum pecuniam deferunt; huius enim pecuniæ receptio potius intentioni Concilij prodest, quàm nocet. Ad Textum *ex cap. 16.* dico ibi prohiberi aliquid ex bonis novitij ante professionem, excepto victu & vestitu non ob labem simoniæ, sed ne novitio ob eam causam diminuetur libertas in professione emittenda.

Ad extremam aduerte, si personæ delinquentes aduersus hæc constitutionem singulares sint, hæc excommunicatione referuata innodantur; at si capitulum, vel conuentus fuerit, suspensionis referuata sententiæ eo ipso subiciunt, ut ex textu constat, suspensio inquam ab omni actu, & officio capitularij, & communi iurisdictionem Ecclesiasticam exigente, ut notatur Suar. *de simonia lib. 4. cap. 56. n. 8.* quia capitulum alterius suspensionis effectus capax non est.

Septima excommunicatio referuata habetur in *Extravag. 1. cum detestabile, de simonia*, in qua innouantur omnes pœnæ aduersus simoniacos in antiquioribus Canonibus latæ; aduersus inquam simoniacos reales; de iis enim textus loquitur non de simoniaco mentali, vel conuentionali, idèque necessarium est, ut datio, & receptio rei spiritualis intercedat alias non erit simonia completa, & pœnis huius Extravag. subiecta: ut læ dixi *tract. de viuis religioni opposit. disput. ult. summ. p. 22.*

Ex eo autem quòd pœnæ antiquorum Canonum confirmantur, & innouantur non inferunt eas, quæ iure antiquo ferendæ sunt præterit Constitutione ipso iure ferri: sed innouari, & confirmari sicuti antea erant. Neque obest quòd Pœnitentia innouans, & confirmans prædictas pœnas subiungat quæ ipso facto eos incurere volumus, ut inde inferatur sententias ferendas esse nunc ipso iure latas. Nam illa verba *quæ ipso facto eos incurere volumus*, præstant hunc sensum: pœnas antiquis iuribus statutas volumus simoniacum sine publicum, siue occultum ipso facto simoniacum incurere, eo modo quo à iure statuta sunt: Cum autem antiquo iure nulla sit pœna ipso iure lata, sed per iudicem ferenda; efficitur sanè et vi huius Extravag. non immutari, aliã hæc constitutio non esset innouata, & confirmatio antiquorum Canonum, & sententiarum quæ in ipsis continentur, sed distincta lex, & constitutio, & distinctarum promulgatio. Atque ita docent Nauarr. *o. 23. n. 11.* Grassus *1. p. decis. lib. 2. cap. 97. num. 3.* Suarez *cap. 55. de simonia num. 8.* & *disput. 22. de censur. sect. 1. n. 22.* Filiucius *tractat. 45. de simonia cap. 13. quest. 1. numero 1.* Bonacina *tom. 3. de censur. disputat. 2. quest. 3. p. 2. numero 19.*

Tametij prædictæ pœnæ, & Constitutiones antiquorum

Caño

Canonum innotuerunt: at presenti constitutione excommunicatio ipso iure solum tenet aduersus simoniacum in ordine, & in beneficio: de his tamen Extrauag. sermonem facit, vti tradunt Doctores superrelati, & docuimus dicta disp. de simonia p. 21. Quae excommunicatio afficit omnes illos qui mediatores exiterint seu procurauerint, vti talis simonia in ordine, & in beneficio committitur, vt expressè habetur in Textu. Quid autem nomine ordinis, & beneficii intelligendum sit praedicta disputat. 22. & seqq. declarauimus.

Præter hanc poenam excommunicationis statuitur suspensio ab executione ordinum omnibus illis qui simoniae fuerint ordinati, insuperque irritantur electiones, postulationes, confirmationes, prouisiones, & quaelibet aliae dispositiones simoniae in Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, personaribus, officiis Ecclesiasticis, & quibuscumque beneficiis contingant, ita vt ex illis nullum vis prouiso acquiratur, fructusue faciat suos, sed ad illorum omnium quae percepti retributionem sub animae suae periculo sit affectus. Ad id tandem Pontifex præceptum in omnes illos qui praedicti criminis apertam notitiam habuerint, vt Pontifici, vel cui idem Pontifex duxerit committendum per se, vel alios teuelare quantum non committitur, quod si non fecerint absolui non valeant donec praedicta reuelent. Hoc præceptum affirmant Nauarr. c. 27. n. 216. Suar. disp. 22. lect. 5. n. 27. Filliucius tract. 1. §. 4. q. 7. n. 82. nec dissentit Bonacina disp. 2. p. 2. n. 16. solum afficere; canonicos; quia respectu illorum tantum videtur hac Extrauag. recepta. Quinimo Tabiena, Armilla, Syluest. quos referit, & sequitur Tolet. lib. 2. cap. 36. n. 8. reputant hanc Extrauagantem quoad hoc præceptum denunciationis nec canonicos afficere, sed vsu abrogatam esse, in quam sententiam propendet Filliucius, & Bonac. locis allegatis.

Octaua excommunicatio lata est à Sixto IV. in Extrauag. est dominus gregis 2. de penitent. Et remissionibus. c. illius tit. aduersus eos qui prætextu facultatum ab ipomet Pontifice concessarum, vel concedendarum sine litteris, sine verbo etiam si generales sine referantur à casibus referantur sibi expressis & in Bulla Cæne absoluerit, & commutare vota peregrinationis ultramarinae, & visitationis liminum Apostolorum Petri & Pauli, & S. Iacobi in Compostella, & castitatis, ac religionis, quae absolutio, & commutatio nullus est roboris, & momenti.

Hæc excommunicatio presentis tempore contrahi ferè non potest, cum vix inueniatur cui facultas à Sixto IV. concessa sit, vt ab omnibus casibus ab ipso referantur absoluerit, quod necessarium requisitum est, vt huic excommunicatio sit locus, cum solum feratur aduersus eos qui prætextu facultatum à Sixto concessarum, vel concedendarum absoluerint. Quapropter qui à casibus in Bulla Cæne contentis absoluit, nullam ad id habens facultatem in hanc censuram non incurret: innodaretur tamen excommunicatione lata, tamen non referuata in vltima Bulla clausula. Qui verò ab aliis casibus absque facultate absoluerit, vel hæc & alia vota commutaret, etsi grauissimum peccatum committeret, nullus tamen censuræ ipso iure reus esset, sed arbitrio Iudicis veniret puniendus. Vti tradunt Syluest. verbo excommunicatio 7. num. 77. Nauarr. c. 12. num. 75. & cap. 27. num. 74. & Tolet. lib. 1. cap. 36. num. 7. Suar. aliis relatis disp. 22. lect. 5. num. 29.

Nona excommunicatio referuata continetur in Extrauag. Bonifacii VIII. quæ incipit: Excommunicamus 1. sub tit. de sententia excommunicat. vbi Bonifac. VIII. ipso iure excommunicat omnes vtriusque sexus sine Clericos, sine laicos, sine Religiosos qui aliquid dant, vel recipiunt, vel promissionem aliquam tacitam, vel expressam etiam sub verbis generalibus dandi vel recipiendi pro obtinenda aliqua gratia, vel iustitia, sibi aut aliis in causis, vel iudiciis, seu alias per litteras Apostolicas, & quibuscumque modis apud Sedem Apostolicam obtinenda præstant; insuperque illos qui aliquid reuerint culpabile in praedictis, & Pontifex intra dierum trium spatium per se vel per nuntium non reuelerint, ac tandem ipsa gratia, vel iustitia scienter videntes eadem excommunicatione innodantur.

Hanc constitutionem etsi grauissimi Doctores, Paludanus in 4. d. 19. q. 3. post art. 3. §. sequitur. Angel. verbo excommunicatio 7. casu 34. Syluest. eodem num. 82. Nauarr. cap. 27. num. 109. censent reuocatum fuisse à Clemente V. at tamen Gregor. XIII. anno 1574. die octaua Nouembris in Extrauag. incipiente: Ab ipso Pontificatus nostri principio, quæ est 28. eiusdem in ordine, eam confirmauit, & illas poenas extendit ad eos qui ob rem temporalem sibi traditam, vel ob promissionem illius tradendæ offerunt suam operam, & industriam in gratia vel iustitia obtinenda potentiorum fauoribus. Tum ad illos qui praedictis omnibus auxilium, consilium, vel fauorem præstiterint nouas poenas aggravando, vti constat ex tenore supradictarum Extrauagantium, quas ad verbum referunt Nauarr. t. 3. in comment. de datis, & acceptis Ludouic. Molina 1. de iustit. tract. 2. disp. 92. Quarta 4. d. 11.

Et promissa, pag. 21. Naldus, verbo gratia num. 13. Bonac. 3. de censur. disp. 2. q. 3. p. 31. num. 1. & alij.

Actio igitur in Extrauag. Bonifacii VIII. prohibita, & à Gregor. XIII. confirmata triplex est. Prima est pactum, seu promissio alicuius parui, vel magni, vel illius datio, & receptio pro gratia, vel iustitia obtinenda apud Sedem Apostolicam Secunda gratia, vel iustitia sic obrenta vti. Tertia non reuelare intra triduum eos qui praedictas promissiones fecerint, vel receperint.

Quoad primam actionem dubium est, An si promittas animo non te obligandi, vel non adimpleandi promissum in hanc excommunicationem incidas? Negat Bonac. t. 3. de censur. disp. 2. q. 3. p. 31. quia ea promissio non est vera promissio, sed ore tenus facta. At poenae impositae sunt promissioni, & pacto, ergo intelligi debent de vero pacto, & promissione non de ficto, cum lex poenalis vltra proprietatem verborum non sit extendenda. Cæterum verus censetur oppositum: nam in presentia ea promissio, vel pactum prohibetur, ex quo superior moueri potest ad gratiam vel iustitiam concedendam, at ex promissione ficta aequè ac ex vera mouetur, cum ficti illi ignota est. Ergo quaecumque ex his promissionibus sub praedictis poenis prohibetur. Præterea expeo praedictam fictionem non posse releuari promissione à dictis poenis: primo non reuelat quod promittens careat animo se obligandi; quia nunquam habere potest hunc animum se obligandi: cum res illicita sit; neque item releuat, quod careat animo adimplendi promissum, cum non sit opus ad incurrendam hanc censuram promissionem impleri. Non igitur ex animo se obligandi, vel adimplendi promissum exculari promissio potest ab excommunicatione. Deinde acceptas promissionem illam fictam, & vilius gratiam, vel iustitiam præstans excommunicationem incurrit, quia non liberaliter sed ob reuerentiam, & pretio aestimabilem gratiam, vel iustitiam confert, quippe illa promissio siue vera, siue ficta sit promittenti onerosa est, & poenae arbitrarie subiecta, quod est sufficiens vt pretio aestimetur, ergo eam promissionem præstans eadem poena innodabitur. Tum quia textus aequè promittentem, ac acceptantem promissionem excommunicatione ligat. Tum quia hic est eadem contractus, qui non potest ex vna parte & non ex altera eludicari. Tum denique si præstans gratiam, vel iustitiam ob promissionem fictam in excommunicationem incurrit, quia illa promissio pretio est aestimabilis. Ergo illam promissionem offerens pro iustitia, vel gratia obtinenda rem pretio aestimabilem offert, & consequenter iustitiam, vt excommunicatione puniatur. Denique si accepta gratia, vel iustitia rem quam fictè antea promissum donares, confert Bonac. dicta disputat. 2. q. 3. punct. 31. num. 8. vers. hoc tamen limita, te excommunicatione ligari. At hoc nullatenus consistere potest, si promissio ficta ex se non esset sufficiens ad censuram contrahendam. Nam praesenti constitutione non prohibetur datio pecuniae pro gratia obtinenda vel obrenta, sed prohibetur datio pecuniae ex pacto. Ergo si pactum illud fictum non esset pactum huic excommunicationi subiectum, illa datio pecuniae excommunicationi non subiceretur.

Hinc soluitur questio; An promissio gratitudinis futuræ alieni facta subiciatur huic censuræ: vt si promitteres collatori te gratum illi esse futurum, beneficii exhibiti recordaturum, & similia? Et quidem si hæc verè promitteres, idque collator crederet, non dubito te in excommunicationem incidere; quia sub generalibus verbis promissionem præstans re pretio aestimabilis. Quippe gratitudo futura obsequia, munera, aliaque similia comprehendit, æquualet ergo huius gratitudinis futuræ promissio, promissioni pecuniae donanda. Atque ita docent Molina. t. 1. de iustit. tract. 2. disp. 92. v. v. unde quod. Azor. 3. p. lib. 12. cap. 23. q. 1. Bonac. t. 3. de censur. disp. 2. q. 3. p. 31. num. 10. neque dissentiunt Nauarr. in presentia comment. de datis & acceptis, not. ab. 11. Filliucius tract. 1. §. cap. 6. q. 3. num. 129. Verum si futuram gratitudinem offerres animo promittendi, sed significandi quid postmodum præstaturus sis, idque collatori perspicuum esset, nullatenus credo te in excommunicationem incursum, vti expressè tradit Nauarr. & Filliucius supra. Neque dissentiunt Molina, Azor. Bonac. locis alleg. quia nullum pactum, nullamve promissionem facis, quod ad censuram requiritur. Præterea est nulla sit obligatio gratitudinis exhibenda collatori: eo quod ipse non ex mera liberalitate, sed ex obligatione sui muneris gratiam, & iustitiam confert, ac tamen rationi consonum est ob eam gratiam, & iustitiam præstare gratias illi referre; maxime si absque iniustitia possit gratiam deoegare, & iustitiam in fauorem alterius præstare, ergo non est à ratione alienum hanc eam gratitudinem significare; quia non significatur ei aliquid illicitum, & quod in ipsa gratia, vel iustitia facta contentum non esset. At Pontifex in hac constitutione non puniit id quod rationi est conforme, ergo nequaquam punit huius gratitudinis significationem. Neque obest, quod iude moueatur ad gratiam, vel iustitiam faciendam aliis non facturus, quia id solum probat moueri ob spem gratitudinis futuræ.

at non ob promissionem, & pactum illius quod expresse in Extravaag. requiritur.

20 Sed an promissio acceptari debeat, vt promittentem excommunicatio liget; variant Doctores. Molina dicta disp. 92. vers. cum omnes, & Farinac. 2. parte prax. q. 1. art. 1. 3. numero 3. negant necessariam esse acceptationem, quia quilibet ex his actionibus excommunicationi subicitur. Inquit enim Textus. Qui aliquid paruum, vel magnum promiserint, vel promissionem receperint. Ergo sola promissio absque promissionis receptione sufficiens est ad excommunicationem inducendam. Nihilominus oppositum cenfeo verius cum Bonac. dicta disp. 2. q. 3. pun. 3. num. 9. quia promissio cui acceptatio deficit non est vera, propria, & perfecta promissio, nec pactum, cum non sit duorum consensus, quod expresse ad pactum requiritur. Leg. in princ. ff. de Pactis. & leg. 3. de Pollicitationib. & pluribus comprobatur Sanch. lib. 1. de sponsalib. disp. 5. num. 0. At in Extravaag. Bonifacij VIII. promissio quæ pactum sit excommunicationi subicitur. Ergo necessarius debet esse promissio acceptata. Neque obest promissionem, & acceptationem vt actiones distinctas huic excommunicationi subiciat, quia subiciuntur cum dependentia vnus ab altera. Sicut enim nequit acceptatio subici excommunicationi, quin promissio præcedat, sic nec promissio subici potest, quin acceptatio subsequatur.

21 Promissio vero, sine datio pro gratia, vel iustitia obtinenda sufficiens est ad hanc censuram, modo sit promissio alicuius rei temporalis siue magnæ, siue parvæ; patet inquam quæ ad minus quantitatem peccati mortalis attingat, si furto sublata esset. Vt ex communi docet Nauarr. de datis, & acceptis, notab. 3. ad finem. & notabili 10. numero 20. Molin. tituli. de iustit. tractat. 2. disputat. 92. vers. vtrum vero. Azor. tituli. 3. lib. 12. capite 23. quest. 3. Bonacina disputat. 2. quest. 3. punct. 33. num. 1.

Sed an quælibet res, quæ in materia furti peccatum mortale constitueret, sufficit in hac materia ad censuram incurrendam? Non conueniunt Doctores. Nam Bonac. dict. t. 3. disp. 2. q. 3. pun. 3. num. 1. 3. partem affirmatiuam tenet, quia si hac quantitas in materia iustitiæ, & Religionis sufficit peccatum mortale constituere cur non in præfenti materia? Præterea in materia iustitiæ ex eo quantitas furto ablata censetur esse grauis, & peccatum mortale constituere; quia eius defectus graue incommodum domino affert. Ergo e contra illius donatio graue affert donatario commodum, & vtilitatem. Ergo est sufficiens ad mouendum eius animum in fauorem donantis. Denique si ex hac regula non determinatur quantitas sufficiens ad hanc censuram incurrendam raro decideri poterit quando in particulari causa sit locus huic censuræ.

Sed reclusus Menoch. lib. 2. de arbit. casu 145. num. 4. Nauarr. dicto comment. de datis, & acceptis, notab. 3. ad finem. & notab. 10. num. 20. Molin. disp. 92. vers. vtrum vero. Azor. 1. p. lib. 12. cap. 23. q. 3. prudentis arbitrio relinquendum esse asserunt spectatis circumstantiis tum dantis, vel accipientis, tum gratiæ, vel iustitiæ obtinendæ.

Ilia igitur censenda est materia sufficiens, quæ his circumstantiis spectatis valeat collarorem allicere ad gratiam, vel iustitiam concedendam. Erenim finis huius Constitutionis est, ne collatores exerceant, neque Iudices peruertantur. Comparatione tamen huius finis quantitas quæ alioquin in materia furti grauis esset, leuissima sæpè censetur, ideoque nobiles, ditites, & potentes cum aliquod munus præstare volunt quantitatem excedentem ea quæ in materia furti grauis reputatur donant, neque contrarium facere audent; quia eorum statum ea donatio dedecet. Quare non ex graui, vel leui vtilitate, quæ donatario provenire potest ex acquisitione donatæ, sed ex efficacia ad ipsius animum mouendum, & euerendum desumenda est grauitas huius donationis, seu promissionis. Neque est inconueniens non esse certam quantitatem definitam pro singulis casibus; satis enim est generaliter definitam esse, eam quantitatem sufficentem esse, quæ prudentis arbitrio inuestigare valet donatarium ad gratiam, vel iustitiam concedendam.

22 Potro dicta promissio, seu datio præstari debet pro gratia, vel iustitia obtinenda. Nomine gratia veniunt absolutiones, dispensationes, beneficia, pensiones, priuilegia, facultates, aliæque similia, tametsi solo verbo concessa fuerint, vt indicant illa verba Et quibuscumque aliis modis. Et tradit Nauarr. comment. 3. de datis, & acceptis, notab. 17. num. 29. Azor. 3. p. lib. 12. cap. 24. q. 6. Molin. 1. de iustit. tract. 12. disp. 92. vers. pæne huius. Bonac. disp. 2. q. 3. p. 1. num. 1. Nomine autem iustitiæ tantum venit sententia definitiua, sed interlocutoria, tametsi in arbitrio iudicis sita sit, vt tradunt Doctores nuper relati. Quod manifestum est apud omnes, cum iustitia causæ ex parte donantis dubia est, quia eo casu est periculum peruerfionis. Verum si iustitia certa sit & pro illius expeditione siue absoluta, siue maturiori absque vllius præiudicio aliquid donare, vel donandum promittere censet Nauarr. dicto comment. de datis, & promissis, notab. 9. num. 14. te non incurrete in

penas huius Extravaag. quia non præstas actionem, quæ aliâ iure naturali, diuino, vel positio prohibita esset. Nullibi namque prohibuit inuenitur mouere iudicem muneribus ad præstandum id quod de se bonum est, & nemini nocuum. At hæc Constitutio cum solum dationem, seu promissionem interdicit, quæ ipsa seclusa interdicitur est, vt colligitur aperte ex fine ipsius, illis verbis declarato: Vt domus, & curia nostra à fordidibus purgetur, & ex illis, Quæ cum pessima sint, curia nostra existimationem offendant, quæ supponunt prædictas actiones iniquas esse, & curiam Romanam maculare, recludantque illius aedificationem lædere.

Sed reclusus Molina dicta disp. 92. vers. ego vero, non audeo huic sententiæ excepto casu redimenda vexationis acquiescere, esto iure naturali, vel diuino hæc donatio prohibita non sit, iure tamen ciuili prohibita est; siquidem in Aulibus, vt litigantes cauetur, vt litigantes in principio litis iurent nihil se duros iudici quacunque ex causis; quia esto in vno, vel alio casu cesserit periculum peruerfionis, per se tamen, & frequenter adest. Hæc autem prohibitio locum habet in foro Ecclesiastico, cum contrarium decium ibi non sit, & eius causam sinceram expeditionem foueat. Dixi excepto casu redimenda vexationis; quippe hæc redemptio licita est, & iure naturæ permilla, quam lex ciuilis neque Ecclesiastica prohibere intendit. Si enim pro te iustitia aperta esset, tunc si quæ probabiliter non obseruandam, vel iniquè detinendam nisi aliquid Iudici promitteres, vel donares, nullum peccatum in ea promissione, vel donatione committes, nullamque censuram incurres.

Grauior dubitatio est, An si pro auferenda, vel differenda alterius iustitia aliquid iudici largiaris in hac incidas excommunicationem? Communis sententia defendit affirmatiuam partem cum Nauarr. notab. 17. num. 19. Mol. disp. 92. vers. ceterum. Filiucio tract. 1. cap. 6. quest. 3. num. 133. Bonac. t. 3. disp. 2. q. 3. pun. 3. num. 2. quia iniqua sententia iustitia in iure nuncupatur. Argum. leg. ius plurius modis, ff. de iustit. & iure. Ideoque Iudex etiam cum iniquè iudicat ius ferre dicitur, saltem ex obligacione. At præsens constitutio prohibet promissionem, seu dationem pro obtinenda iustitia, seu pro obtinendo actu iudicij. Ergo, Præterea ideò donas, vel promittis donandum iudici pro alterius iustitia auferenda, vel differenda, quia inde tibi emolumentum provenit: ergo comparatione tui donationem, vel promissionem præstas pro gratia obtinenda. Denique in donatione ob huiusmodi finem grauiorem culpam committis ea, quam committeres pro obtinenda gratia, vel iustitia. Ergo non est verisimile voluisse Pontificem hanc leuiorem culpam grauius pœnis punire, & grauiorem immunitatem relinquere.

Ceterum etsi hæc sententia tenenda, & consulenda sit, contra tamen non videtur improbabilis, illamque docuit Farinacius in prax. crimin. 3. p. quæst. 1. num. 331. Penæ namque extendende non sunt vltra verba in lege contenta. At sub nomine gratiæ, vel iustitiæ obtinendæ nequit inuisa sententia comprehendi, quippe non comprehenditur sub nomine gratiæ, cum non sit beneficium, pensio, absolutio, dispensatio, indulgentia facultas, vel priuilegium, tametsi ex ea aliquam vtilitatem accipias. Si enim iusta sententia in tui fauorem lata nullatenus gratia nuncupatur, & a foriori nec nuncupanda est iustitia sententia in alterius præiudicium. Quod verò nec sub nomine iustitiæ obtinendæ veniat iniqua sententia, inde probat; quia iniqua sententia non est iustitia, ergo nequit sub nomine iustitiæ contineri; quia vnus contrarium aliud sub se non continet. Neque obest iniquam iudicis sententiam iustitiam appellari; quia sic appellatur non ex actu quem præstat, sed quem præstare tenebatur. Extravaagans autem prohibet promissionem non pro obtinenda iustitia, quam Iudex præstare ex officio tenebatur, quia hæc in se est obtenta, & iudici inest, sed pro obtinenda iustitia donanti proficiat, & ab ipso optata. Neque item obest grauiorem culpam committi in promissione pro auferenda, vel differenda alterius iustitia, quam pro illa obtinenda, quia inde solum inferretur grauioribus pœnis puniendum fore, non tamen inferretur de facto, & ipso iure puniunt esse; & forte quia hæc culpa non ita frequenter contingit. Tandem probari potest, quia Pontifex excommunicat eos qui gratia, vel iustitia sic iniquè obtentâ vti fuerint scienter. At nullus videtur iniustitia facta, sed illam sustinet. Ergo iniustitia sub nomine gratiæ, vel iustitiæ non comprehenditur.

Sed an opus sit gratiam, vel iustitiam obtineri, vt promissio, vel donatio ex promissione excommunicationi subiciatur? Difficultate non caret; eo quod verba legis & maxime penalis cum effectu sint intelligenda. Sed omnino dicendum est sufficiens esse promissionem, seu donationem fieri pro gratia, vel iustitia obtinenda, vt excommunicationi locus sit tametsi gratia, vel iustitia non obtineatur; quia Textus solum hanc promissionem, vel donationem requirit, non autem exigat gratia, vel iustitia consecutionem. Neque est vllum verbum ex quo id colligi possit. Et licet verba legis cum effectu sint intelligenda, effectus tamen ad hanc censuram incur-

rendam in hac Extrava. præscriptus est sola promissio, seu donatio ex promissione, atque adeo ipsa est sufficiens, vt censura locum habeat. Vt tradit Nauar. dicto comment. de datis, & promissis notab. 2. num. 3. 1. Farinac. 3. p. praxi q. 11. n. 3. 4. 8. Bonac. disp. 2. q. 3. p. 3. 1. num. 1. 4.

16 Illud verò est certum gratiam, vel iustitiam pro qua donatio, vel promissio fit debere esse à Sede Apostolica, vt constat ex illis verbis textus apud Sedem Apostolicam obrinenda. Nominè autem Sedis Apostolicæ exillimar Azorius 3. p. instit. moral. tit. 2. cap. 2. q. 7. Filliuc. tract. 1. cap. 6. q. 3. num. 1. 3. 9. Bonac. tit. 2. de censur. in particul. disp. 2. q. 3. p. 3. 1. num. 2. intelligi in præfati summum Pontificem, cuiusque tribunal non solum quatenus iurisdictionem spiritualem, & à Christo acceptam exercet, sed quatenus exercet iurisdictionem temporalem, quia secundum frequentem modum loquendi qui in legum interpretatione spectandus est, Sedes Apostolica vtamque iurisdictionem complectitur. Quod inde efficaciter confirmatur; quia Pontifex intendit ab his foribus, & iniquitatibus suam domum, & curiam purgare; at nomine curiæ non est dubium intelligi tribunal Pontificis tam iurisdictionem temporalem, quam spiritualem exercens. Ergo idem intelligitur in præfati sub nomine Sedis Apostolicæ.

17 Nihilominus est prædicta sententia sit satis probabilis, vt notem ex ultimo nomine Sedis Apostolicæ solum Pontificem, cuiusque ministros iurisdictionem spiritualem exercentes intelligi, sicut docuerunt Nauar. dicto comment. de datis, & promissis, notab. 8. num. 3. Molina disp. 92. vers. tam verò. Ducor quia Sedes Pontificia integrè, & perfectè completa erat, cum nullam iurisdictionem temporalem exerceret, vt patet iurisdictionem Ecclesiæ. Non igitur iurisdictionem temporalem sedem Pontificiam constituit. At lex pœnalis strictè, & non hæc interpretari debet, verbaque illius in sensu proprio, & rigoroso sunt accipienda, leg. in delictis, §. veranus ff. ad legem Aquilianam. Ergo Sedes Pontificia pro iurisdictione spirituali, & non temporali intelligi debet. Neque obest quòd secundum frequentem & vulgarem modum Sedes Pontificia vtamque iurisdictionem complectatur; quia lex pœnalis si extensionem recipit ex vulgari modo loquendi proprio, & rigoroso, secundum modum loquendi proprium, & rigorosum interpretanda est, non secundum vulgarem. Neque ex eo quòd nomine curiæ Pontificis tribunal vtamque iurisdictionem exercentes intelligatur, velique Pontifex hæc constitutionem suam domum & curiam ab his foribus, & iniquitatibus purgare debet colligere nomine Sedis Apostolicæ idem tribunal intelligi, quia purgato tribunali Ecclesiastico purgatur domus, & curia Pontificis non secundum se totam, sed secundum principalem eius partem: aliàs si ex eo quòd Pontifex hæc Constitutione intendit curiam ab his foribus purgare, licitum est inferre nomen Sedis Apostolicæ ibi expressum aequè latè patere ac curiam; cum similiter intendat suam domum purgare, sicut nomen Sedis Apostolicæ comprehendere quiddam completiendæ curiæ, & domus Pontificis. At hoc falsum est, neque oppositæ sententiæ Doctores admittunt. Non enim obviens à Pontifice quatenus persona particularis est, vel ab eius domesticis promissio pecunie aliquam gratiam hæc excommunicatione, inuodatur, quia non obtrinet à Sede Apostolica, tamen hæc iniquitas domum Pontificiam maculat.

Conueniunt tamen omnes ob obtentam gratiam, vel iustitiam apud Episcopos imò apud Legatos Pontificis extra Romanam curiam, te hæc censura non ligari; quia non obtines apud Sedem Apostolicam formaliter.

18 Secunda actio, ob quam excommunicatio inducitur in dicta Extrava. Bonifacii VIII. est vtus gratiæ, seu iustitiæ sic obtentæ. Quod intelligendum est, si in suo delicto persistat, neque staterna correptione emendari sperentur, eorumque delictum probabile sit. An verò obligentur ad hæc præstandam denunciationem extra Romanam curiam existentes? difficultate non caret, Bonac. 1. 3. disp. 2. q. 3. p. 1. num. 1. 9. reputat probabilis obligatos esse quia pœnis ob alias actiones in hac Extrava. obligatas ligantur existentes extra Romanam curiam; vt concedit Nauar. notab. 2. 2. num. 37. Molina disp. 91. in fine. Filliucius tract. 1. cap. 6. q. 2. num. 1. 3. & alij communiter. Ergo etiam ob omissionem denunciationem. Neque obstat quòd non possint intra triduum hæc præstare denunciationem, quia non inde inferitur ab obligatione eximi, nam illud tempus non ad finiendam obligationem, sed ad illam sollicitandam appositum est, ita vt qui poterit intra triduum denunciare teneatur, si minus quando commode possit.

19 Ceterum verius est solos in Romana curia existentes hoc præcepto denunciationis ligari. Sicuti docuit Syluest. verbo excommunicatione 7. casu 4. Nauar. comment. de datis, & promissis, notab. 2. 2. num. 37. Molina dicta disp. 92. vers. cum omnes. Filliucius tract. 1. cap. 6. q. 2. num. 1. 2. 9. Azor. 3. p. instit. moral. lib. 12. cap. 14. q. 8. ad finem. Ducor hæc consideratione, si Pontifex vellet ad hæc denunciationem præstandam obligare æquè in Romana curia, ac extra existentes, terminum obligationis communem omnibus designaret, intra quem plerumque possent obligationi satisfacere. At ille terminus tridui solis in Romana curia existentibus deferre potest, reliquis verò nunquam, vel raro. Ergo asserendum est noluisse Pontificem alios quàm Romanæ curiæ commorantes sub hoc præcepto comprehendere.

His actionibus Gregor. XIII. aliam triplicem addidit principalem, & aliam accessoriam. Prima principalis est. Nundinari expeditiones gratiæ, vel iustitiæ. Potentiorum suffragationibus inuitendo. Si enim ob fauorem quo polles apud Principem pretium reciperes, vt gratiam, vel iustitiam alteri acquiras, in hæc excommunicationem incidis, quia conuincis pretium recipere pro gratia, vel iustitia obtinenda, cum suffragatio illa omnem suam affirmationem habeat à gratia, vel iustitia, quam obtinere promittis. Secus esset si pro labore, & industria, quem in hac suffragatione interponis, vel pro damno, & incommodo inde tibi proveniente, cum te reddas minus aptum aliis, suffragandi pretium reciperes. Sicuti colligitur ex Nauar. dicto comment. de datis, & promissis, notab. 9. n. 5. & notab. 27. n. 37. Molina 1. de iustit. tract. 2. disp. 92. circa finem vers. At qui tres.

Secunda si donis, vel pollicitationibus allicias eos quos credis valere apud Principem, vt tibi, vel alteri gratiam, vel iustitiam apud Sedem Apostolicam impetrent in hæc excommunicationem incidis tamen ipsi quos allicere procurasti nihil postmodum præstent; quia sola inductio mediis pollicitationibus, vel donis facta præfati constitutione punitur; vt aduertit Molina dicta disp. 92. circa finem, vers. secunda est. Bonac. 1. 3. de censur. disp. 2. q. 3. p. 3. 1. num. 6.

Circa hæc duplicem actionem quæstio est, an pœnis huius Extrava. subiciatis, si familiaribus Principum, vel iudicum, notariis, procuratoribus, alijsve officialibus abundantius stipendium tribuas, quàm eorum officium meretur? Certum est si maiorem solido operam præstent, specialèmq; diligentiam adhibeant in gratia, vel iustitiæ expeditionem, posse ob eius causam stipendium abundantius recipere. Ac postro diligentiam solito non excedere, si abundantius stipendium dones, videris pro gratia, & iustitiæ consecutione donare, atque adeo censuris subici. Sic Bonac. 1. 3. disp. 2. q. 3. p. 3. 1. num. 14. Sed distinguendum est, si verè, & propriè pro ministerio, & officio exhibendo, vel exhibitio stipendium excessuum præstes, nullam pœnam Extrava. incurris; quia illud est pretium non gratiæ, & iustitiæ, sed ministerij & officij exequendi; tamen indebitum. At si excessum pretij concedas Superiori vt illum allicias ad gratiam concedendam, vel iustitiam ferendam, vel concedas familiari Principis, Notario, vel Aduocato, vt ratione familiaritatis quam cum Superiore habent illum sicut aut ad gratiæ concessionem sine dubio pœnis huius Extrava. subiciatis, quia eo casti excessus non est pretium obsequij exhibendi, vel exhibitio, sed gratiæ, vel iustitiæ consecutionis medio fauore: debet tamen recipiens conficius esse huius actionis: sic Nauar. notab. 9. num. 5. 1. Molina disp. 92. vers. quando.

Tertia actio in Extrava. Gregor. XIII. prohibita est, si mentiaris fugens te prædictorum operam & industriam pretio, vel muneribus quasiuisses, quia si hæc fugas ei à quo gratia, vel iustitia est obtinenda permouere illum potes ad concessionem. Si verò gratiam, vel iustitiam procuranti tacitè extorques ab illo pretium, quod fingis à te exhibitum. Præter hæc tres actiones principales addidit Gregor. quartam accessoriam, scilicet præstare auxilium, consilium, vel fauorem in aliqua ex prædictis actionibus contentis in Bulla Bonifacii VIII. & Gregor. XIII.

Vt autem in his quatuor actionibus locum habeant pœnæ, adesse debet præsumptio, vt colligitur ex illis verbis Textus Audentes qualicunque horum fauorum, &c. quæ præsumptio non requiritur pro priori duplici actione ex Bulla Bonifac. VIII. tit. 1. 3. vt aduertunt Doctores relati.

Pœnæ in supradicta Extrava. impositæ variæ sunt. Prima, quam tibi Bonifac. VIII. & Gregor. XIII. confirmauit, est excommunicatio ipso iure lata, & Pontifici reseruata. Secunda irritatio gratiæ, vel iustitiæ sic obtentæ. Tertia obligatio testuendi pauperibus pretium acceptum, antequam beneficium absolutionis obineatur. Nam esto spectato iure nature dari reddendum esset maxime ante gratiæ, vel iustitiæ expeditionem: at Pontifex ob commissam turpitudinem vtumque dominio pretij priuauit, & pauperibus applicuit, quibus ante impensum absolutionis beneficium præcipit tradendum, si fieri potest.

In Extrava. verò Gregor. XIII. vltra supradictas pœnas priuauit ipso iure delinquentes omni beneficio Ecclesiastico, & omni officio tam Ecclesiastico, quam seculari, tam perpetuo, quam temporali; infamiaeque perpetuæ subiciuntur, quod

quod intelligendum est posita sententia saltem declaratoria criminis: Vti notat Nauarr. *notab.* 31. numero 44. Axor. t. 3. lib. 12. cap. 24. *quæst.* 86. Filliucius *tract.* 15. cap. 9. *quæst.* 4. Item reddunt inhabiles ad illa omnia officia, & beneficia, & ad quæcumque alia, & insuper arbitrio iudicis sunt puniendi pro vitiosiusque delicti qualitate, & aliorum exemplo dignum fuerit: illis tamen qui rem adhuc incognitam, complicisque, ac fautores, & socios detexerint, impunitas conceditur.

Hæc pœnæ comprehendunt omnes clericos, Religiosos, & laicos vtriusque sexus siue familiares curiæ, siue vndeunque alios. Sed an comprehendantur Cardinales, & Episcopi? Difficultate non caret. Videtur namque non comprehendi, quia nomine clericorum esto in lege fauorabili veniant omnes in dignitate constituti, non autem in lege pœnali, & odiosa: vti tradit Abbas in *Rub. de vita, & honest. clericor. num.* 4. & aliis relatis Sanch. lib. 6. in *decal. cap.* 15. *num.* 74. Sed longè verius est sub hac constitutione comprehendi Cardinales, & Episcopos, & à fortiori quoslibet alios clericos in dignitate constitutos. Nam quamvis secundum frequentem loquendi vsum nomine clericorum non soleant Episcopi, & Cardinales neque personæ in dignitate constitutæ intelligi; attamen in præsentem ex subiecta materia, & legis sine comprehensio intelliguntur. Quippe Pontifex suam domum, & curiam intendit hac constitutione ab illa iniqua gratiæ, vel iustitiæ concessione, & negotiatione purgare. At huiusmodi finem non consequeretur, si Episcopos, Cardinales, aliosque in dignitate constitutos non comprehenderet, cum hi sint præcipuè, à quibus gratiæ, vel iustitia apud Sedem Apostolicam obtinetur. Quinimò nullus qui in dignitate constitutus non sit, valet gratiam, vel iustitiam nomine Sedis Apostolicæ concedere. At concedens gratiam vel iustitiam ex pretio accepto, vel promissione illius acceptata pœnis prædictarum Constitutionum afficitur. Ergo sub nomine clericorum initio constitutionum apposto, omnes Clerici etiam dignitate fulgentes intelliguntur. Ergo etiam intelliguntur Episcopi, & Cardinales, cum nullum fundamentum sit, quare ij excipiantur à nomine clericorum absolute prolati, potius quam reliqui in dignitate alia constituti.

Tateor tamen probabile esse Cardinales, imo Episcopos ob eorum eminentem dignitatem non comprehendi in pœnis additis à Gregor. XIII. scilicet in priuatione beneficiorum, & officiorum, & inhabilitate ad illa, & in infamia, quia cum hæc pœnæ grauissima sit, & statum Cardinalium, & Episcoporum dedecent, si Pontifex eos voluisset comprehendere, absque dubio expressisset. Vti docet Nauarr. *dicto comment. de d. is. & promissis. notab.* 6. *num.* 9. Molina *dicta disp.* 92. *vers.* hæc *Extravagans.* Bonacina *disp.* 2. q. 3. p. 3. numero 16. Excommunicationem, & pœnas in his Extravagantibus contentas extendit Clemens VIII. in Bulla quæ incipit, *Pro commissis nobis*, quæ est decima in ordine illius Pontificis: ad omnes illos qui præfatas actiones faciunt apud quæcumque tribunaia Ecclesiastica, & eorum quocumque summi Iudices etiam laicos alimè Urbis Romanæ curiæ, ac extra eam in quibuscumque locis temporalis ditioni Pontificæ mediatè, vel immediate subiectis. Et licet hæc Constitutio lata fuerit in fauorem boni, rectique regiminis, at non solum promissiones, & donationes pro gratia, vel iustitia directè bonum publicum spectantes prohibentur, sed etiam quæ singulorum bonum, & utilitatem respiciunt, vt bene aduertit Bonac. *disp.* 2. q. 3. p. 31. m. 4. Tum quia hæc Extravag. Bonif. VIII. & Gregor. XII. prohibita erant. Tum quia bonum commune, & rectum regimen ex singulorum actionibus pendet.

32 Decima excommunicatio fertur in Extravag. Ioann. XXII. quæ incipit: *Dierum crescente malitia, sit. de pœnis*, vbi Pontifex excommunicat ex commorantibus in provincia Marchiæ Anconæ eos qui eius Rectores, seu Officiales, Iudices, Thesaurarios seu locum illorum tenentes occiderint, vulnerauerint, captiuauerint, ceperint, detinuerint, insecutive fuerint, vel insultum fecerint contra aliquem illorum, vel in locum vbi moram trahunt, aduersus eos qui in prædictis auxilium, consilium, vel fauorem præstiterint. Addunturque alie pœnæ similes iis quæ statuuntur in *capite felix, de pœnis in 6.*

Hanc constitutionem non videtur improbabile vfu abrogatam esse, sicuti indicat Filliucius *tract.* 15. *cap.* 9. *num.* 93. & colligi potest ex eo quod graues Doctores recentiores excommunicationes in Extravagantibus contentas huius non meminerunt. Vti Tolet. Suar. Sayrus, Nauarr. & alii.

Sed posito quod hæc constitutio in suo primæuo robore permaneat, aduertendum est non comprehendere quoslibet delinquentes, sed eos tantum, qui in prædicta provincia commorantur, vt colligitur ex illis verbis: *In ea provincia moram trahens*, & notauit ibi Glossa, Bonac. t. 3. *de censur. disp.* 2. q. 3. *punct.* 47. *num.* 4. Quare aduena, & peregrinus etsi aliquam ex præfatis actionibus committat censura, & pœnis huius Extravag. non ligatur. Secundo aduerte, esse satis probabile non contrahi hanc censuram ob offensionem cuiuslibet Re-

toris, Iudicis, & Magistratus, nisi iurisdictionem habeat in spiritualibus, & temporalibus. Vti indicant illa verba Tertus: *Qui pro tempore regimini dicta provincia in temporalibus, & spiritualibus auctoritate Apostolica præferunt.* Vt tradit ibi Glossa, & Bonac. *suprà.*

Vndecima addi potest ex Extravag. *Diuina de Præiugis*, in vbi Eugenius I V: excommunicationi, suspensioni, & interdito subiicit Episcopos, aliosque Prælatos, qui venientes ad Romanam curiam causâ negotiorum beneficiorum priuati, & aliis conferunt, & eisdem pœnis afficit recipientes. Hanc Constitutionem explicat *pun.* 1. §. 13. quia coincidit cum excommunicatione Bullæ Cœnæ.

Solum aduerto vfu receptum esse prædictam Constitutionem non prodesse omnibus curialibus, sed officialibus Pape, Cardinalibus, Cardinalibus familiaribus, Iudicibus, & similibus, & his tantum solum prodesse ne extra curiam conueniantur, non verò vt alios conuenire possint, & ad curiam traherentur. Quinimò neque etiam prædictis prodesse, si à curia recesserint animo non redeundi, aut longo tempore extra curiam inueniantur. *Leg. fin. Cod. de agens. in reb. lib.* 12. aut si Eugeniæ cesserint consentiendo citationi alterius iudicis extra curiam competentis. *Cap.* 1. *de litis contestat. in 6.* aut si fuerint citati ob causam beneficiorum extra Romanam curiam existentium ex Conc. Trident. *sess.* 24. *cap.* 11. *de reformat.* Secundo aduerto satis probabile esse Episcopos, & eorum Superiores sola excommunicatione ligari, non suspensione, & interdico, siquidem sub generalibus verbis tantum exprimitur: *vnde docuit Suar. de censur. disp.* 37. *sect.* 1. *num.* 8. Filliucius *tract.* 18. *num.* 148. Tertio aduerto excommunicationis absolutiorem referuatam esse non suspensionis, & interdici. Vide Bonac. t. 3. *de censur. disp.* 2. q. 3. p. 3.

## P N E T Y M XXVIII.

Expenduntur excommunicationes extra corpus iuris Pontifici referuatæ aduersus Cardinales, Episcopos, Prælatos, & Officiales Ecclesiasticos.

- 1 Expenditur excommunicatio aduersus committentem simoniam in electione summi Pontificis.
- 2 Declaratur excommunicatio aduersus eos qui viuente Pontifice procurant media simonia in Pontificem eligi.
- 3 Declaratur excommunicatio aduersus eos qui non seruauerint formam præscriptam à Greg. X V. in electione summi Pontificis.
- 4 Declaratur excommunicatio aduersus reuelantes vota in Consistorio data.
- 5 Declaratur excommunicatio aduersus eos qui pactum aliquod inierint super futura creatione summi Pontificis ipso viuente, aut vacante Sede.
- 6 Item declaratur excommunicatio aduersus mittentes litteras ad Cardinales in Conclauis assistentes pro electione Pontificis.
- 7 Declaratur excommunicatio aduersus Episcopos, qui contra formam præscriptam à Pio V. beneficia conferunt.
- 8 Item excommunicatio aduersus officiales, sacra Penitentiariæ, qui officia sua fideliter non exeruerint.
- 9 Item excommunicatio aduersus ministros Camera Apostolicæ, non seruantes quæ à Paulo III. præscribuntur.
- 10 Item excommunicatio aduersus gubernatores Romanæ Ecclesiæ recipientes munera.

PRIMAM excommunicationem Pontifici referuatam tulit Iulius II. in Bulla quæ incipit: *Cum iam diuino, quam humano iure aduersus sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui Sede vacante in electione summi Pontificis simoniam committunt promittendo, vel recipiendo; ipsaque electio irrita esse decernitur, & insuper sic electus, & electores priuantur dignitate Cardinalitatis, beneficiis, & officiis, nisi intra octo dies postquam fuerint requisiti se conuenerint aliis qui à dicta simonia immunes existunt, concedentibus Clero, populoque Romano impunè recedere ab obedientia dicti Pontificis. Quod si ipse se regimini Ecclesiæ ingesserit, possunt Cardinales implorato auxilio Brachij secularis eum remouere, aliamque eligere, ad cuius electionem etiam Cardinales simoniaci concurrere possunt. Extenditur pœna hæc excommunicationis, & priuationis, beneficiorum, officiorum, & bonorum, & inhabilitatis ad illa, ad eos omnes qui quoquo modo in prædictis adiutores extiterint. Deinde ad eos qui huic dispositioni, & Constitutioni contrauerint, seu contra aliquid ibi contentum statuerint, disponere, ordinare, vel aliquo modo facere præsumperint quoquoque quæsitio colore, vel causa, vti latius in prædicta Bulla continetur. Quæ Bulla recepta fuit à Concilio Lateranensi, *sess.* 5. sub Leone X.*